

DE LA DEONTOLOGIA AL COMPROMÍS ÈTIC PROFESSIONAL

Sessió de treball

A. Presentació del Degà

- Que espera la societat de la professió de l'arquitecte i de l'urbanista?
- Quina percepció té la societat, el client i l'Administració de la professió de l'arquitecte i de l'urbanista?
- Quin compromís ètic voluntari podria assolir l'arquitecte i l'urbanista més enllà de la legislació garantista i de les normes i reglaments deontològics?
- Quin tipus de document hauria de recollir aquest compromís i fer visible el servei públic – social de l'arquitecte i l'urbanista?
- Aquest document seria com un segell de qualitat o de confiança?
- Cal ser molt conscient que la col·legiació es obligatòria i que aquest compromís hauria d' assumir-se de forma voluntària.

B. Presentació del Comissari (veure la comunicació a la web)

- Ètica pública
- Valors del nou paradigma
- Ètica aplicada a l'arquitectura, el territori i l'urbanisme.
- El bé comú i els principis rectors aplicats a l'arquitectura i l'urbanisme.
- L'interès públic de l'arquitectura.
- La deontologia professional.
- Els compromisos ètics dels arquitectes i urbanistes d'acord amb el rol o rols que desenvolupin.

C. De la deontologia al compromís ètic professional. Idees claus fruit del debat.

- Es molt important el procediment mitjançant el qual es defineixi el document d'acord ètic professional
- Cal destacar el seu caràcter voluntari.
- Ha de ser un instrument d'autoregulació professional. "No tot el que no es delictes o no esta recollit en les normes deontològiques esta ben fet".
- En un principi pot resultar més facil identificar les males pràctiques per tenir-les enunciatedes públicament.
- L'acord resultaria ser un instrument d'ètica aplicada per millorar l'excel·lència professional.
- En democràcia i societats obertes i diverses el bé comú es va definint a partir de les bones pràctiques professionals i l'excel·lència.

- Cal un grup de seguiment del compliment dels compromisos ètics i si cal retirar la confiança del professional que l'hagi signat.
- Pot ser interessant marcar uns principis rectors sobre els quals discutir posteriorment situacions concretes i casos pilot on es puguin manifestar els límits.
- Seria bo la creació d'espais de reflexió ètica.
- Cal repensar en el context de les nostres disciplines, el concepte de "interès general" o de "interès públic".
- Cal trobar mecanismes per la mediació i conciliació dels diversos interessos col·lectius.
- Cal treballar des de l'acció directe per les necessitats col·lectives, identificant-les, donant sol·lucions des del projecte arquitectònic o urbanístic i avaluar el balanç social mesurable de les actuacions.
- Els professionals de l'habitabilitat tenen una vocació de servei a la societat des de la seva ètica personal.
- Es important que el col·lectiu dels arquitectes i urbanistes, des del COAC promogui aquest compromís ètic professional.
- Caldria saber mesurar les bones praxis a partir d'indicadors.
- El compromís ètic professional s'hauria de fonamentar en una ètica disciplinar com a base d'una ètica professional.
- Aquesta ètica disciplinar pot partir dels tres principis de Vitruvi actualitzats.
 - a) Utilitat: donar resposta a les necessitats socials i especialment a les persones més vulnerables a partir de les solucions projectuals. Tot això amb flexibilitat i adaptació a les noves dinàmiques i tendències.
 - b) Fermesa: estructures constructives, context territorial, reptes de les noves tecnologies.
 - c) Bellesa: identitat formal, integració paisatgística, noves tipologies arquitectòniques, etc.
- L'arquitectura i l'urbanisme han de recuperar la seva funció col·lectiva i de reforma social. Ha de trobar uns nous valors i principis per avançar en la definició d'una nova utopia social.
- Cal identificar i enunciar els principis rectors que poden sustentar avui una ètica disciplinar com a base d'una ètica professional aplicada. Per exemple, Manel de Solà – Morales, en un article de 2004 enuncitava els següents:
 - a) Diferència
 - b) Identitat
 - c) Sensualitat
 - d) Equitat territorial

La suma dels 3 principis de Vitruvi i aquests 4 principis podrien ser un bon punt de partida per definir, en el procés participatiu el compromís ètic professional.

D. Conclusions

- Cal avançar en aquest procés de definició dels principis rectors d'una ètica disciplinar de l'arquitectura i de la urbanística que fonamentin una ètica professional aplicada.
- Cal dissenyar be, de forma participativa amb els agents socials el procés per definir el que podria ser un document de compromís ètic professional, a signar de forma voluntària per arquitectes i urbanistes.

Barcelona, 24 de novembre de 2016

ALBERT CORTINA, advocat i urbanista

Comissari del grup de treball